

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1255/2021
25.08.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Анкица Мишков, адвокат из ..., против тужене Републике Србије-Министарства правде, Високи савет судства, коју заступа Државни правобранилац, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4031/2016 од 23.11.2017. године, у седници већа одржаној дана 25.08.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ усваја ревизија тужиље, **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4031/2016 од 23.11.2017. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 1329/13 од 20.07.2016. године у ставу петом изреке за износ од 100.000,00 (стохиљада) динара, са законском затезном каматом почев од 20.07.2016. године па до исплате, док се у преосталом делу **ОДБИЈА**, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4031/2016 од 23.11.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 207.000,00 динара, у року од 15 дана по пријему ове одлуке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1329/13 од 20.07.2016. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезана је тужена да тужиљи на име разлике у заради за период од јануара 2010. године до септембра 2012. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као што је ближе наведено овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да у корист тужиље уплати доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Сомбор и то доприносе на терет запосленог у износу од 289.606,30 динара и доприносе на терет послодавца у износу од 289.606,30 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован, тужбени захтев у делу којим је тражено да суд обавезе тужену да на досуђене износе доприноса исплати тужиљи законску затезну камату од 14.11.201. године. Ставом четвртим изреке, одбачен је тужбени захтев као недозвољен у делу у коме је тражено да суд обавезе

тужену да на досуђене износе разлике зараде из става првог изреке тужилји уплати порез. Ставом петим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужилји на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа исплати износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења, до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду накнаде нематеријалне штете у висиниј разлике досуђеног до траженог износ од 500.000,00 динара. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужилји накнади трошкове парничног поступка у износу од 316.225,00 динара са законском затезном каматом од 11.12.2015. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4031/2016 од 23.11.2017. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда садржана у ставу петом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужилји накнади нематеријалну штету због повреде части и угледа у износу од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, укинута је пресуда првостепеног суда садржана у ставу првом, другом и седмом изреке и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против пресуде у правноснажном делу тужилја је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешене примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилје делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члан 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је била судија Општинског суда у ..., али у поступку општег избора судија није изабрана на сталну судијску функцију, због чега јој је одређен престанак судијске дужности са даном 31.12.2009. године. Одлуком Уставног суда VIII У-421/2011 од 18.07.2012. године, усвојена је жалба тужилје и поништена је одлука Високог савета судства, којом је одбијен приговор тужилје изјављен против одлука о престанку судијске функције, а утврђено је да у поступку одлучивања о приговорима подносилаца жалбе није оборена претпоставка да подносиоци испуњавају услове за избор на сталну судијску функцију. У поступку извршења одлуке Основног суда, Високи савет судства донео је одлуку бр. ../2012-01 од 18.09.2012. године, којом је тужилја изабрана за судију у Основном суду у Висина накнаде материјалне штете утврђена је из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Саше Добријевића од 14.11.2013. године и допунског налаза и мишљења истог вештака од 24.04.2015. године.

Одлучујући о тужбеном захтеву, првостепени суд је закључио да тужилји припада право на накнаду нематеријалне штете у износу досуђеном првостепеном пресудом, како по основу повреде части и угледа, тако и по основу права на правично суђење са позивом на одредбу члана 172. у вези члана 154. ЗОО, имајући у виду да је

Високи савет судства као орган тужене у поступку одлучивања о избору судија поступао неправилно и незаконито, те да је Уставни суд утврдио повреду права свих неизабраних судија на правично суђење, те је нашао да је основан захтев тужиле за накнаду штете по овим основама.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу који се односи на накнаду нематеријалне штете тако што је одбио као неоснован захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете због повреде права части и угледа исплати износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Другостепени суд је закључио да одлука о неизбору судије нема сама по себи капацитет да буде узрок настанка нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа, чак и онда када садржи стручни и вредносни суд о судији на кога се односи, с обзиром да је за успостављање одговорности тужене нужно да се њен доносилац кретао ван граница своје надлежности и да је такво поступање органа тужене имало за циљ повреду права части и угледа, као правно заштићених добара. У конкретном случају, одлуку о неизбору судије донео је Високи савет судства као надлежни орган, а неведена одлука је тежила легитимном циљу тј. доношењу одлуке о избору судија на расписаном конкурс.

Основани ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 13. Закона о високом савету судства, прописано је да је Високи савет судства надлежан за оцену испуњености услова за избор судија, тако да став Високог савета судства о неизбору није изнет у намери да се повреди част и углед кандидата, већ да се спроведе поступак и донесе одлука поводом избора судија. Та одлука је подлегла оцени по правном леку, које је тужиле искористила, након чега је донета конкретна одлука у односу на тужилу којим је Високи савет судства оценио да она не испуњава услове за избор за судију.

Међутим, Уставни суд је по уставној жалби утврдио да је у поступку одлучивања о избору судија, па и тужиле дошло до повреде права на правично суђење које је гарантовано чланом 32. Устава Републике Србије и чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Устав Републике Србије право на правично суђење је сврстао у људска и мањинска права и слободе уз њихову непосредну примену по члану 18. став 1. због чега право на правично суђење се сврстава у право личности, те тужиле има право на накнаду за повреду овог права у складу са чланом 200. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда износ од 100.000,00 динара у конкретном случају представља адекватну накнаду за повреду права на правично суђење због чега је тужиле ревизијском пресудом досуђен овај износ којим ће се остварити сврха накнаде за повреду овог права.

Устав Србије је право на правично суђење сврстао у људска и мањинска права и слободе уз њихову непосредну примену по члану 18. став 1. Отуда се право на правично суђење може сврстати у ширем смислу у права личности, а за повреду тих

права члан 200. ЗОО признаје право на накнаду штете, под условима предвиђеним том одредбом Закона. Иако је тужилца накнаду нематеријалне штете тражила по основу повреде части и угледа, а другостепени суд је закључио да она у поступку није доказала да постоји основ за накнаду тог вида штете, по мишљењу овог суда одлука Уставног суда и остале опште познате околности дају основ за новчану накнаду тужилци у назначеном износу. У својој одлуци Уставни суд је указао на бројне пропусте Високог савета судства приликом одлучивања о избору судија, што је све довело до повреде права на правично суђење, односно повреде права личности тужилце. Осим тога, позната је чињеница да је постојало негативно расположење јавности према неизабраним судијама и тужиоцима у одређеном релевантном периоду.

Одлучујући о висини новчане накнаде, а имајући у виду и све остало, овај суд сматра да је износ од 100.000,00 динара у конкретном случају адекватан, те је у том смислу и преиначио другостепену пресуду, односно потврдио првостепену пресуду за тај износ, а у преосталом делу ревизију као неосновану одбио, све ово на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. ЗПП.

Имајући у виду да је тужилца у ревизијском поступку делимично успела, сагласно одредбама члана 153, 154. и 163. ЗПП припада јој право на накнаду трошкова поступка које је определила и то: на име састава ревизије у 12.000,00 динара, таксе на ревизију у износу од 97.500,00 динара и таксе на одлуку по ревизији у износу од 97.500,00 динара, што укупно износи: 207.000,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**